

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2739

Vragen van het lid **Berndsen-Jansen** (D66) aan de minister van Veiligheid en Justitie over *de onvoldoende bescherming van minderjarige slachtoffers van mensenhandel* (ingezonden 30 mei 2013).

Antwoord van minister **Opstelten** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 5 juli 2013).

Vraag 1

Bent u bekend met het rapport «Kinderhandel in Nederland» van Unicef en Defence for Children?¹

Antwoord 1

Ja, ik heb dit rapport recent in ontvangst mogen nemen.

Vraag 2, 3, 7

Herkent u zich in de kritiek dat Nederland tekortschiet in de bescherming van minderjarige slachtoffers van mensenhandel? Zo ja, wat gaat u doen om de positie van minderjarige mensenhandel slachtoffers te verbeteren? Zo nee, waarom niet?

Welke aanbevelingen neemt u over op het terrein van preventie, registratie, opvang, hulpverlening en bescherming van minderjarige slachtoffers tijdens opsporing en vervolging?

Waarom heeft het kabinet steken laten vallen in de bescherming van minderjarige slachtoffers?

Antwoord 2, 3, 7

In dit uitgebreide onderzoek constateren UNICEF en Defence for Children onder meer dat de bestrijding van mensenhandel in de afgelopen 8 jaar prioriteit is geweest en dat dit zich met name heeft vertaald in maatregelen om de opsporing en vervolging van mensenhandel naar een hoger plan te tillen en de samenwerking tussen de verschillende ketenpartners te verbeteren. Volgens UNICEF en Defence for Children is de bescherming van de (minderjarige) slachtoffers bij deze ontwikkelingen achtergebleven. Er bestaan zorgen over de opvang van en zorg aan minderjarige slachtoffers van

¹ <http://www.unicef.nl/nieuws/berichten/2013/05/bescherming-slachtoffers-kinderhandel-in-nederland-onvoldoende/>

grensoverschrijdende mensenhandel, zo stelt het rapport. Verder is hoofdpunt van kritiek dat geen specifiek beleid wordt gevoerd op kinderhandel. Het kabinet neemt de conclusies uit het onderzoek serieus. De in het rapport genoemde verbeterpunten bieden de betrokken bewindspersonen de mogelijkheid om het beleid verder aan te scherpen. Zoals verzocht zal uw Kamer binnenkort een beleidsreactie ontvangen op het rapport. Hierop vooruitlopend benadrukken wij dat de intensieve integrale aanpak van mensenhandel, zoals die in de laatste jaren is ingezet en waarvan de resultaten zichtbaar worden, ten goede komt aan zowel meerderjarige als minderjarige slachtoffers. Het brede palet aan beleidsintensiveringen onder de noemer van «aanpak mensenhandel» omvat nadrukkelijk ook deze kwetsbare kinderen. De tot op heden geboekte resultaten in de brede aanpak van mensenhandel – variërend van de aanpak van misstanden in de seksbranche tot aan arbeidsuitbuiting – zijn dus ook voor hen van belang. Ook maakt de bescherming van slachtoffers, al dan niet minderjarig, een wezenlijk onderdeel uit van de brede aanpak van mensenhandel.

Vraag 4

Hoe verklaart u de verdubbeling van het aantal geregistreerde minderjarige slachtoffers?

Antwoord 4

Zoals gezegd is de bestrijding van mensenhandel een prioriteit van dit kabinet. Mede dankzij de inspanningen van een breed scala aan ketenpartners komt er meer zicht op mensenhandel en komen mede hierdoor meer (mogelijke) minderjarige slachtoffers in beeld. Ook de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen onderschrijft dit, mede naar aanleiding van haar recente rapportage «Mensenhandel in en uit beeld. Cijfers vervolging en berechting 2008–2012». Verder heeft de succesvolle campagne «Schijn bedriegt» van Meld Misdaad Anoniem hieraan bijgedragen. In de periode van de campagne kwam een relatief groot aantal meldingen van minderjarige slachtoffers binnen.

Vraag 5

Hoe zorgt u ervoor dat bij de uitvoering van beleid alle kernbepalingen ook daadwerkelijk worden nageleefd?

Antwoord 5

Onder andere de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen monitort en rapporteert over onder meer de uitvoering van beleid op het terrein van mensenhandel, tevens kinderhandel. Ook de Task Force Aanpak Mensenhandel signaleert knelpunten in de aanpak initieert beleidsmaatregelen en creëert en verspreidt best practices. Mede op deze wijze wordt de uitvoering van het beleid en de naleving gemonitord.

Vraag 6, 9

Hoe verklaart u dat er meer aandacht is voor het voeren van een stringent vreemdelingenbeleid dan voor de opvang en zorg voor minderjarige slachtoffers?

Deelt u de mening dat de regeling ter bescherming van slachtoffers van mensenhandel meer gericht moet zijn op de positie van het slachtoffer dan op het voeren van een streng vreemdelingenbeleid?

Antwoord 6, 9

Wij achten goede zorg en opvang voor slachtoffers – en dan met name minderjarige slachtoffers – van het ernstige misdrijf mensenhandel van groot belang. In het beleid wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de kwetsbare positie van minderjarige slachtoffers. Zoals aangegeven bij de beantwoording van vraag 8 worden alleenstaande minderjarige vreemdelingen die (mogelijk) slachtoffer van mensenhandel zijn, of een risico lopen slachtoffer te worden, geplaatst in de beschermde opvang. Hiervoor is niet vereist dat de betrokken minderjarigen medewerking verlenen aan een strafrechtelijk onderzoek. Daarnaast kunnen onrechtmatig in Nederland verblijvende slachtoffers een periode van maximaal drie maanden (de zogenaamde bedenktijd) krijgen bij de geringste aanwijzing van mensenhandel. Tijdens deze periode hebben zij aanspraak op zorg en andere voorzieningen om tot rust te komen. Tijdens

deze periode kunnen zij besluiten of zij aangifte willen doen. Na aangifte wordt een verblijfsvergunning voor slachtoffers van mensenhandel verleend. Om het bewijs tegen de mensenhandelaar rond te krijgen, te zorgen dat de dader zijn straf niet ontloopt en om herhaling te voorkomen, is de getuigenis van het slachtoffer vaak van groot belang. Indien wegens een grote dreiging door de dader en/of medische of psychische omstandigheden van een slachtoffer niet verlangd kan worden dat hij of zij medewerking verleent, komt het slachtoffer ook in aanmerking voor een verblijfsvergunning.

Vraag 8

Hoe zorgt u voor gespecialiseerde hulp voor deze slachtoffers?

Antwoord 8

Alleenstaande minderjarige vreemdelingen die (mogelijk) slachtoffer zijn van mensenhandel worden in een beschermde opvanglocatie geplaatst. Het COA beschikt over 60 beschermde opvangplaatsen. Het betreft kleinschalige locaties. Nidos indiceert de jongere voor een plaats in de beschermde opvang. Indicatie vindt plaats in Ter Apel, dan wel tijdens het verblijf in een «gewone» opvanglocatie voor minderjarigen. In dat laatste geval spelen signalen van de mentor in de locatie een rol. In de beschermde opvang wordt gewerkt met een specifiek voor deze opvang ontwikkelde methodiek. Doel is het opbouwen van een vertrouwensband met de jongere, het ontwikkelen van vaardigheden om zelfstandig te kunnen functioneren en het, afhankelijk van de procedure, voorbereiden op terugkeer of een plek in de Nederlandse samenleving. Het opbouwen van de vertrouwensband heeft ook als doel dat de jongeren hun verhaal vertellen, al dan niet gevolgd door het doen van aangifte.

Voor het zomerreces zal de staatssecretaris van VWS u nader informeren over de opvang en behandeling van (minderjarige) slachtoffers van loverboys in de brief over de stand van zaken van de Rijksbrede aanpak loverboyproblematiek. Wij verwijzen verder naar de in het antwoord op vragen 2, 3 en 7 aangekondigde beleidsreactie op het rapport «Kinderhandel in Nederland».

Vraag 10

Deelt u de mening dat bij het verhoor van slachtoffers ook traumadeskundigen ingeschakeld dienen te worden?

Antwoord 10

Nee. Er zijn door politie en Openbaar Ministerie reeds de nodige andersoortige maatregelen getroffen om slachtoffers van mensenhandel tijdens het verhoor te beschermen. Zo zijn er gecertificeerde mensenhandelrechercheurs die getraind zijn in het herkennen van trauma's en de omgang daarmee. In specifieke gevallen kunnen daarnaast traumadeskundigen worden ingezet. Het uitgangspunt van het OM is dat slachtoffers zoveel mogelijk door dezelfde persoon worden ondervraagd in een daarvoor ontworpen of aangepaste ruimte. Daarnaast mag het minderjarige slachtoffer in principe vergezeld worden door een vertegenwoordiger naar keuze van de minderjarige. Inzet van het OM is voorts dat een ondervraging ter terechtzitting alleen plaatsvindt wanneer dat strikt noodzakelijk is voor het strafproces, en dat visueel contact tussen slachtoffers en verdachten wordt vermeden. Het doel is om secundaire traumatisering te voorkomen en te vermijden dat ondervragingen onnodig worden herhaald tijdens het onderzoek.